

Mappe: 2554-Obduktionsforretning (E)

[Oversigtsbilleder](#)

Vedlagt har jeg den Ære at tilstille Hr. Etatsraaden Obduktionsforretningen over Liget af Smeden Eckmanns Hustru i Naarup, med Conclusion og Bilag af Apothekeren Lotzes Rapport, samt en Kasse _??_ Løveapotheket i Odense.

Fyens Stiftsphysicat, Odense d 9de Juni 1856

Aarestrup

Fremlagt under Fogedforretningen i Odense Herreds Jurisdiction 10de Juni 1856

Knudsen

Obduktionsforretning

1856, den 8de Mai, foretoges efter Requisition af Herredsfoged Etatsraad Knudsen legal Obduktionsforretning over Liget af Oline Marie Olsen, Smeden Eckmanns Hustru i Naarup, som den 11te August 1855 var bleven begravet paa Veringe Kirkegaard. Ligets Undersøgelse var under 16de April d.a. beordret af Stiftsamlet, for om muligt at komme til Kundskab, hvorvidt Mistanken om Giftmord, foranlediget ved den Afdødes pludselige Sygdom og Død, i Forening med andre Omstændigheder, maatte være begrundet eller ikke. Ligets Opgravning, der af Forhørsdommeren var besørget foretaget med alle nødvendige Forsigtighedsregler, overleveredes undertegnede Obducenter, der efter Aftale med Herredsfogeden indfandt sig paa Veringe Kirkegaard, Middag Kl. 12. – Efterat Liget var anerkjendt og af Herredsfogedens Fuldmægtig, Cand. Juris. Schubart overgivet Obducenterne skredes, i Nærværelse af Vidnerne Skomager Hjort og Opsynsmand Bansen, begge af Odense, samt Smeden Eckmann af Naarup, til den ydre Besigtigelse af Liget.

Visum repertum (set og fundet)

Den velconserverede og ved Opgravningen ikke beskadigede Liigkiste forefandtes i Vaabenhuset. Efter det tilskruede Laags Aftagelse saaes Liget i sin Liigdragt, sammensunket, bedækket med hvid Skimmel, der især i tykt Lag bomuldsagtigt overtrak Hænderne, Hovedet og Underextremiteterne. Ansigtiget, skjøndt bedækket med et tyndt Klæde, var kulsort, sammenfaldent. Brystet efter Borttagelse af de tildeels henraadnede og aldeles skjøre Ligbeklædninger, var naturlig hvælvet, mamma (kvindebrystet) endogsaa fremragende. Fra Cardia (hjertet) til pubis (kønsbehåringen) dannede de bløde Dele af Underlivet en stærk Fordybning, saaledes at de underste Lændehvirvler og promontorium (fremspringende parti paa Overgangen fra sidste Lændehvirvel til Korsbenet) af Bækkenet opløftede Underlivets læderagtig brune Integumenter (hud), der paa dette Sted kun syntes at bedække Skelettet. Huden var af samme brune og læderagtige Beskaffenhed paa den øvrige Deel af Legemet, Kun var os pubis (skambenet) mere mørkfarvet og den ____ Opløsning nærmere. Ved et Korssnit aabnedes Underlivet, hvis Indvolde saaes naturligt situerede, men næsten dannede et fast Lag og uden betydelig Farveforandring. Omentum (fedtlag ved tyktarmen) temmelig stort. Ventriculus (hulrum i mavesækken) udvidet, blød rødligbrun. Efter Underbinding af Spiserøret ved Cardia (hjertet) og Tyndtarmen løftedes med Forsigtighed Mavesækken, hvis Vægge dog vare, hist og her, saa skjøre, at de næppe taalte stærkere Berøring, og det i samme indeholdte ubetydelige Quantum Fluidum blev ved et forsigtigt Indsnit optaget i en reen og ny Krukke, der forsynedes med Physicats og Rettens Segl. Derpaa udtoges hele Tarmcanalen og Underlivets øvrige Indvolde. Ventriculus og Duodenum (tolvfingertarmen), der vare underbundne, bleve separerede og tilligemed Leveren og det øvrige opbevaret i en Krukke af samme Beskaffenhed som den første, forseglet og mærket No 2. Mavens Slimhinde var, saa vidt det kunde skjønnes, heel, hist og her besat med gulagtige Pletter. Leveren normal af Structur og Consistents, uden Forraadnelse. Brystets Indvolde vare bløde, men dens Structur kunde tydeligt skjælnes; den høire Lunge var stærkt adhærerende (vedhængende) til ?

Costatis (ribben) og, som det syntes, havde begge Lunger været stærkt blodfyldte. Hjertet var slapt, udvendig misfarvet, men Muskelfibrene i Tversnittet kjendelig røde. Endocardium (hjertets indvendige hinde) graaligt. Begge Hjertekamre tomme, ingen Structurfeil. Blod og Væske fra Hjertet og de store Aarer optoges i en tredje Krukke, der forsegledes og blev mærket No 3.

Craniums Aabning ansaaes under de givne Omstændigheder for overflødig. Ingen ydre Beskadigelse var at opdage.

Da Forretningens Opgave, paa Grund af Ligets Tilstand, kun var at løse ved en chemisk Analyse af Ventriclens Indhold, og de øvrige Indvoldes Vædske vare opbevarede i Krukkerne 1, 2 og 3, maatte Obducenterne forbeholde sig et yderligere Skjøn, om giftige Substansers Forekomst eller ikke, til den nærmere bestemmende Undersøgelse med Assistance af en practisk Chemiker.

De forseglede Krukker toges i Rettens Forvaring.

Aarestrup

Møller

Stiftsphysicus

Const. Districtslæge

1856, den 13de Mai, fortsattes den legale Obductionsforretning over Liget af Oline Maren Olsen, Smeden Ekmanns Hustru, paa Løve Apotheket i Odense, idet de af Liget ved Forretningen den 8de Mai på Verninge Kirkegaard af Liget udtagne Indvolde og Vædske, der vare opbevarede under Rettens og Physicats Forsøgling overleveredes Apotheker G. Lotze, der ifølge Anmodning af Stiftsphysicus havde paataget sig den chemiske Undersøgelse, for om muligt at bringe det til Vished, om de udtagne Dele af Liget skulde indeholde giftige Substanser, hvoraf man kunde slutte sig til, at den Afdødes Sygdom og Død var bevirket ved Forgiftning. I Nærværelse af undertegnede Obducenter og Herredsfogdens Fuldmægtig, Cand. jur. Schubart, der undersøgte Seglenes ubeskadigede Tilstand, aabnedes først Krukken No 1, hvoraf udtoges en passende Portion til Undersøgelse. Resten forblev i Krukken og forsegledes paany med Rettens og Physicats Segl, som gaves Apotheker Lotze til Opbevaring paa den forsigtigste Maade. Det samme foretoges med Krukkerne No 2 og 3. Efter paany at have benyttet Leiligheden vil at iagttage og undersøge de udtagne Indvoldes Beskaffenhed i anatomisk Henseende under bedre Belysning og med større Ro, hvorved dog intet fandtes at berigtige ved det første Visum repertum, maatte Obducenterne kun fremhæve de meget tydelige gule Pletter paa Mavesækkens Slimhinde, hvorpaa dog intet pulveragtigt eller metallisk var at opdage, samt tildeels i Leversubstanten, og den mærkværdige Grad af velvedligeholdt Struktur i de forskjellige Væv, som det, trods den utaaeligste Stank, dog blev muligt at betragte nøiere. Efter nogle foreløbige Forsøg overlodes Fortsættelsen af Undersøgelsen til Apotheker Lotze, der kun ved gjentagne konstmaessige og nøiagtige Prøvelser, samt Anvendelse af flere forskjellige tekniske Metoder, der kræve længere Tid, at kunne afgive en nogenlunde fyldestgjørende Erklæring, hvilken Anskuelse af Obducenterne fuldkommen maatte tiltrædes

Aarestrup

Møller

Const. Districtslæge

Beretning

Om

Den chemiske Analyse af Mavesækken og dens Indhold af de af Liget af Oline Marie Olsen, Smed Ekmanns Hustru i Naarup til Oplysning om et muligen begaaet Giftmord foretagen paa Hr. Stiftsphysicus Aarestrups Requisition af Gustav Lotze, Apotheker i Odense

Aar 1856 13 Mai blev mig af Hr Stiftsphysicus Aarestrup, Hr const. Districtslæge Møller og Hr Cand. jur. Schubart i Retsvidners Overværelse overleveret en Deel af Indholdet af tre forseglede Krukker, i hvilke fandtes: i én Krukke mkt. No 1 den i Mavesækken af ovennævnte Liig fundne Væske, i en anden Krukke mkt. No 2 hele Mavesækken med samtlige Indvolde, og i den tredje Krukke mkt. No 3 et Quantum Blod. Den mig overleverede Halvdel af Mavesækken, Blodet og et Stykke af den indvendige Mavehinde bleve

bragte i rene Glas med Glasproppe. Leveren og Tarmene etc. derimod i en reen Krukke, som blev tilbunden og tilligemed Glassene hensat paa et sikkert Sted, indtil den egentlige Undersøgelse kunde begyndes. De paany forseglede Originalkrukker bleve satte i en Kasse, denne bedækket med en Glasplade og hensat paa et passende Sted til Beskyttelse mod Regn blev en Kasse sat med Bunden i Veiret over det Hele. Som en naturlig Følge af den Transmutations-Tilstand hvori et efter 9 Maaneders Forløb opgravet Liig maatte befinde sig, men som i det foreliggende Tilfælde dog ikke var skreden saa vidt frem, som man var berettiget til at vente, men ved at komme i Berøring med Luften nu hurtigt udviklede sig, - maatte en speciel Plan for den chemiske Undersøgelse lægges, og Denne navnlig indskrænke sig til Paavisningen af Metalgifte da enhver organisk Gifts lette Decomposition (opløsning) i et forraadnende Liig maatte gjøre Paavisningen af en saadan i høi Grad problematisk om ikke aldeles umulig.

Uagtet just ikke stærke Indicier paa et begaaet Giftmord forelaae, saa skred jeg dog til Analysen under den Forudsætning, at et saadant kunde have været muligt, og jeg har derfor underkastet det overleverede Materiale den omhyggeligste og samvittighedsfuldeste Prøvelse.

Førend jeg gik over til den egentlige Analyse, prøvede jeg gjentagne Gange paa det nøiagtigste de hertil fornødne Reagentier. Flere Uncer af en Saltlage, som jeg selv har fremstillet, befandtes efter Prøven i et Marokansk (?) Apparat og efter Behandling i fortyndet Tilstand med Svovlbrinte, hvorved, selv efter Henstand i længere Tid, intet Bundfald fremkom, at være chemisk reen. Da det venale chloricum Kali undertiden er blyholdigt, rensede jeg det ved Omkrystallisation, indtil dets Opløsning hverken fældedes af Salpetersyret, Sølvilte eller af Svovlbrinte. Det til Reduction bestemte svovlsyslede Natron fremstillede jeg selv af udvadsket Svovlsyringluft (udviklet af Kobberspaaner og concentreret Svovlsyre) –lededes i tvekulsyret Natron, opslemmet i Vand indtil fuldstændig Decomposition; flere Uncer af Opløsningen bleve transmitterede til svovlsyret Salt med reen Svovlsyre, Vædsken fortyndet, mættet med Svovlbrinte, men intet Bundfald fremkom. Uagtet disse Prøver i og for sig maatte være tilstrækkelige, saa undlod jeg dog ikke at prøve samtlige Reagentier endnu engang, og blev i den Anledning 3j Chlorgult Kali, 3jj Svovlsyret Natronopløsning decomponeret fuldstændig med Saltsyre, Vædsken inddampet ved svag ? til Tørhed, og en Deel deraf opløst i Vand og mættet med Svovlbrinte, men intet Bundfald fremkom; en anden Deel blev glødet med Soda og Cyancalium i smaa A?rør, og en tredje større Portion ligeledes glødet med de samme Stoffer i et større Rør i en tør K-syre- Atmosfære, men intet Spor af Arsenik viste sig, vide (bemærk!) Rørene G L No 1, GL No 2 og G L No 3. Salpetersyren og Svovlsyren, som ogsaa vilde komme til Anvendelse i Analysens Gang, bleve prøvede med samme Omhu og befundne chemisk reene.

Da nu saaledes alle til Anvendelse under Analysen kommende Reagentier vare befundne aldeles reene, og de nødvendige Apparater vare tilstede, enten i aldeles ubrugt eller paalideligt rensed Stand, skred jeg første til Undersøgelsen af Mavevædsken.

Denne frembød en smudsig bruun, noget tykflydende, meget stinkende, ? reagerende Væske, hvoraf en Deel (en ca 3ii) blandedes med Vand i et lille Bægerglas og overslemmedes, derpaa i et andet, men uden af noget sandagtigt Bundfald, Arseniksysling, var til at opdage. Vædsken coleredes, hvorved nogle Frø bleve tilbage, hvilke under Mikroskopet viste sig at være Kommen. Den colerede Væske blandedes i en lille Porcellainskaal med omtrent 3 s Saltsyre under jævnlig Tilsætning af smaae Portionrt chlorgult Kali blev den opvarmet i Dampbad indtil den blev aldeles klar, hvopaa den hensattes til Afkøling, og efter at være bleven aldeles kold, tildryppedes svovlsyret Natron-Opløsning, indtil Lugt af Svovlsysling fremkom. Overskuddet heraf udjogedes ved svag Varme, og til yderligere Beviis for at al Svovlsysling var udjaget, prøvedes en ringe Deel af Vædsken med Hg₂O, N₂O₅ + 2aq, hvorved et blendende hordt Bundfald fremkom. I den øvrige Deel af den klare Væske lededes en langsom Strøm af udvadsket Svovlbrinte i flere Timer, hvorved et guult Bundfald fremkom; Efter 24 Timers Henstand i en Temperatur af 25 a 30 gr.C samledes Bundfaldet paa et lille Filter af chemisk reen svensk Filtreerpapir, udvadskedes med destilleret Vand og tørredes med svag Varme. En ringe Deel af det tørrede Bundfald underkastedes en foreløbig Prøve med en Blanding af tørret Cyancalium og tør Soda i et lille Arsenikrør, hvorved et temmelig betydeligt Speil op?limerede, vide (bemærk!) Røret No1A. Det øvrige Bundfald med Filteret befugtedes i en lille Porcellainskaal med reen concentreret Salpetersyre, indtørredes, befugtedes med reen concentreret Svovlsyre og indtørredes paany; herved blev ?Metallet decomponeret og al med Svovlbrintebundfaldet muligen nedreven organisk Materie

samt Filtret destinerede(?). Den sorte, næsten tørre Masse udludedes med Vand, bragtes paa et Filter og udvaskedes indtil Vadskevandet ikke mere reagerede surt. I de samlede Vædske lededes Svovlbrinte; et smukt guult Bundfald fremkom, som udvasket og tørret blev glødet med Soda og Cyankalium i en Støm af tør Kulsyre, hvorved et stærkt Metalspeil og Arsenikunderiltets karakteristiske Hvidløgslugt fremkom, vide Røret No1B.

Leveren, Mavehinden og Tarmene gjorde jeg til Gjenstand for to forskellige Behandlingsmaader. En Deel af samme blev klippet smaat og bestemt med Saltsyre, Chlorsyret Kali og svovlsyret Natron, hvorved en Deel næsten hvidt Fedt blev tilbage. I den frasiere og filtrerede Vædske lededes Svovl. Bundfaldet blev foreløbigt prøvet i et Arsenikrør (vide Røret No 2A) og nu efter Rensning med Salpetersyre og Svovlsyre, Udludning med Vand, ny Fældning med Svovlbrinte, gav det tørrede gule Bundfald med Soda og Cyankalium i en ? Kulsyre- Atmosfære Speilet i Røret No 2 B.

En anden Deel af den smaatklippede Levermasse blev Prøvet efter en af de franske Chemikere Malaguté og Sazz? angiven Methode (? Pharmacie Jensen 1853 XXIII, 27), efter hvilken ??? i en Kolbe forsynet med et, med Vand ?, Afledningsrør, med en Blanding af én Deel reen Salpetersyre og 3 Dele reen Saltsyre, hvormed kun en ringe Deel Fedtmasse i smeltet Tilstand blev tilbage. Denne fraskilledes og de to saaledes vundne Vædske blandedes og underkastedes en Destillation i en Glasretort, forsynet med en ?, hvis Spids gik i en velafkjølet Flaske, og fra hvis Tud et Rør udmundede i lidt Vand. Destillationen fortsattes, indtil kun 1/20 var tilbage, i Destillatet lededes Svovlbrinte, til fuldstændig Fældning af et ubetydeligt gult Bundfald, som samlet efter 24 Timers Henstand udvasket og tørret med Soda og Cyankalium i Kulsyreapparatet kun gav et høiest ubetydeligt Speil, hvorimod Remonentoen i Retorten med Svovlbrinte gav et stærkt guult Bundfald, som udvasket og tørret ved Reductionen gav det stærke Speil i Røret No 2 C.

Da den ved dette Tørring vundne Erfaring ikke kunde anerkjende denne, paa ?arsenikkens Flygtighed baserede Methodes Brugbarhed, blev Blodet underkastet den tidligere Behandlingsmaade og af ? iii erstattet. Det meget betydelige Speil i Røret No 3A.

Uagtet den tydske Chemiker Professor Fresenius paastaaer, at de paa den nævnte Maade erholdte Metalspeil kun kunne fremkomme ved Arsenik, saa prøvede jeg dog til yderligere Betyggelse Forholdet af et Speil i et Glasrør med en Opløsning af Chlorundersyret Natron; Plettens hurtige Forsvinden beviste, at den var frembragt ved Arsenik, og ikke ved Antimon.

Arsenikkens Tilstedeværelse i det foreliggende Tilfælde tør jeg saaledes efter disse med al mulig Omhu udførte Analyser ansee for constateret, og der staaer endnu kun tilbage at Godtgjøre, at ikke andre Metaller ere indeholdte i det opgravede Liig, og om muligt at vise, i hvilken Form, den fundne Arsenik har været indbragt i Legemet.

Med Hensyn til det første Spørgsmaal er Afgjørelsen let. Ved et i den Anledning foretaget Forsøg blev reen Salpetersyre anvendt alene i et for Saltsyre og Chlorsyret Kali, og følgelig maatte alle Metaller findes i Opløsningen, hvis de havde været indeholdte i det anvendte Materiale. Opløsningen filtreredes, fældedes med Svovlbrinte og hensattes i 24 Timer. Det gule Bundfald frafiltreredes, og Vædsken prøvedes med Ammoniak i Overskud og Svovlbrinte-Svovlammonium; da intet Bundfald viste sig, kunde Jern, Mangan (Nikkel, Kobolt), Zink, (?) ikke være tilstede. Bundfaldets rene gule Farve og endnu mere dets Opløselighed i Svovlbrinte-Svovlammonium udelukkede Sølv, Bly, Zink-sølv, Kobber og Wismuth, og dets fuldkomne Flygtighed alle øvrige sulfider, paa Antimon nær. Antimonets Fraværelse, som Speilets Udseende og dets Opløseligheds Tørhed allerede næsten havde gjort utvivlsomt, blev bragt til Vished ved Svovlbrinte-Bundfaldets Forhold for Blæserøret paa ?, hvorved det ganske forflygtigede sig med Hvidløgslugt uden Be? og uden Metalkorn.

Hvad den Form angaar, hvorunder den forefundne Arsenik kan være indbragt i Legemet, da kan jeg hermed kun opstille Formodninger. Tilstedeværelsen af Arsenikken i Leveren og Blodet vidner om dens fuldkomne Overgang i Organismen; uagtet, som alt tidligere anført,? og til synligt Spor af Arseniksyslingkorn var at

finde, saa fandtes dog paa Mavehinden og i Leveren en Deel ? eller guulagtige Pletter som muligen kunde have hydrørt fra Arseniksyslings Indvirkning; den mere og mere om sig gribende Forraadnelse tillod imidlertid ikke ? dette Forhold med ønskelig Nøiagtighed. Tager man imidlertid i Betragtning, at Arseniksysling er saa godt som det eneste Arsenikpræparat, hvortil Alunen kan have Adgang, saa troer jeg ikke at sige for meget, især naar jeg endnu tager Hensyn til Ligets ved Opgravningen forholdsviis svage Forraadnelse -, naar jeg udleder Arsenikkens Oprindelse ogsaa i dette Tilfælde af dens sædvanlige Kilde i Forgiftning ? Arseniksysling.

Som Bilag en forsegleet Kasse med 9 Stk forseglede Glasrør.

Løve Apotheket i Odense, den 8 Juni 1856

Gustav Lotze
Apotheker

(segl)

(Her følger Distriktslæge Møllers bemærkninger)

Conclusion:

De af Oline Marie Olsen, Smeden Eckmanns Hustrus Liig, den 8de Mai d. A. ved Obduktion udtagne Indvolde og Vædsker have, efter samvittighedsfuld Behandling og nøiagtig chemisk Undersøgelse viist saa tydelige Tegn paa, at indeholde metallisk Gift – Arsenik – i saadan Mængde og saaledes gennemtrængende de forskjellige organiske Væv, at dette Factum sammenholdt med de ved Forhørene oplyste Omstændigheder ved hendes pludselige Sygdom (deres Symptomer: Brækning, Diarrhoe, Afmagt) og hurtig paafølgende Død – ikke kan andet, end bringe os til at antage, at in casu et ved Arsenik bevirket Giftmord har fundet Sted.

Odense den 9de Juni 1856

Aarestrup
Stiftphysicus

Møller
Const. Distriktslæge